

Heemkundekring "Sint Achten op Boeckel"

In gesprek met Jo Dijsselbloem.

(Publicatie in "De Wanmeule" dec.2004)

Daar we nog even tijd hadden voor we op het afgesproken uur bij Jo Dijsselbloem aanwezig zouden zijn voor een gesprek, zijn we vanaf de Gemertseweg de Zandhoek op gegaan en bij ieder huis een ogenblik stil blijven staan om onze jeugdherinneringen op te halen en om de ligging van het een en ander van ruim zestig jaar geleden op ons netvlies te krijgen. Dat viel in het begin niet mee, maar de ene herinnering haalde de andere op, tot we weer een goed beeld kregen van de tijd van weleer. We weten nog dat aan het begin van de Zandhoek aan de linkerkant een heel oude boerderij stond waar Th. van Alphen (Doris) heeft gewoond, later ene de Groot, bijgenaamd de neus en als laatste voor het werd afgebroken, Harrie v.d. Ven van de Run, getrouwd met Sisca Peters. Daarna bouwde op deze plaats de fam. van Grinsven een prachtig nieuw woonhuis. Het eerste huis aan de rechterhand waar toen Piet van Doren woonde, is nog wel te herkennen, maar toen we even verder stil stonden bij de eerste zijweg aan onze rechterzijde, de weg waaraan Piet van der Aa (Piet Jan Hente) woonde, werd het al moeilijker om de situatie van toen voor de

geest te halen. Gelukkig hebben we op de Heemkamer nog de foto van die tijd met het huis van v.d. Aa, want noch het zandweggetje, noch het huis van weleer is vandaag de dag herkenbaar. Wel herkenbaar zijn de hoge bomen die langs deze vroegere zandweg staan, wat toen een rullige en mullige karrenweg was, die liep vanaf de Zandhoek langs de fam.

v.d. Aa zo richting Bosberg tot aan de jongensschool toe, waar men dan weer links en rechts de Kreugenstraat in kon. Deze zandweg had op haar beurt weer vele zijwegen, onder andere het Stenderpad en even verder een weggetje de bosberg in, richting Peer Steegs. Naar de andere kant was weer een paadje in de richting van Antoon van Lieshout (Feit) en Mies van Lankveld (nu Franse Pad). Iets verderop kruiste deze zandweg, ter hoogte van Jan van Sleuwen (Jan Skuts), de Peelweg waar je naar het Huifke of naar de Kerkstraat toe kon en weer verderop het kerkhofpad nabij de jongensschool. Daar eindigde deze zandpad en kon je dan nog zowel links als rechts de Kreugenstraat in. Het was

eigenlijk een zandweg die parallel liep met de verharde weg vanaf de kerk in de richting Gemert. Maar staande op de Zandhoek ter hoogte van deze vroegere zandweg, kwamen we plots tot de ontdekking dat ook links richting Leurke een weggetje is geweest. Dit pad liep vlak langs de grote hofheg van de fam. Wassenberg (Jan Nulle), richting zuid. We hebben dit paadje meerdere malen te voet afgelegd, ondertussen profiterend van de lekkere kersen of appels van de fruitbomen die in de boomgaard achter deze hofheg stonden. Op een van die tochten met een heel stel vrienden, vonden we een stromijt waarin een grote legerstede voor onderduikers was gemaakt. Het was niet de bedoeling deze te ontdekken, maar heel toevallig lag daar een ladder, nodig voor de kersenpluk dachten wij, maar achteraf gezien werd deze ook gebruikt om onderduikers boven in de stromijt te laten klimmen, waarna iemand de ladder weg nam om ze in de kersenboomgaard te leggen. Maar je ziet dat voor een stel belhamels bijna niets veilig is en weinig verborgen kan blijven. We gingen verder en kwamen bij de huizen van nog een Wassenberg, dat van Tielmans en van de Elzen, huizen die er ver voor de tweede wereldoorlog ook al stonden. Dan komt er een open plek waar vroeger het huis van S. v.d. Burgt stond, een heel oud huis met de achtergevel naar de zandweg. Deze familie van de Burgt, met de bijnaam "Fuuts", had een dochter van Vissers uit de Peelstraat in huis opgenomen en wel Jans Vissers. Jans leeft nog en woont op de boerderij bij kasteel Croy in Aarle-Rixtel. We hebben haar daar al enkele keren opgezocht en ze vindt het reuze fijn dat ze dan nog eens over Boekel kan kletsen. Verdergaand zagen we waar het gezin van G. Welten woonde, een huis van het model "krukhuis" dat nu enigszins alleen en verlaten op de vlakte staat met weinig of geen hoog groen in de nabijheid. Vlakbij de fam. Welten woonde de familie Verbruggen, maar ook deze boerderij is al lang verdwenen, zodat het op ons nu veel kaler en eenzamer overkomt dan in onze jonge tijd.

1^e Vliegende bom.

Deze plaats heeft op ons in 1944 een diepe indruk achter gelaten, want op een winteravond moesten wij tweeën melk gaan halen bij een boer op de Zandhoek. Toen wij daar liepen met ons blauw melkkannetje, kwam er plots een oorverdovend en vuurspuwend vliegend voorwerp over ons heen wat wij niet thuis konden brengen en waarvan wij het bestaan niet wisten. We waren zo geschrokken dat we lijkkleek bij de betreffende boer binnen stoven, die eveneens als wij ook niet wist wat dat voor een angstaanjagend toestel moest zijn geweest. Wij wisten niet dat we een Duitse vliegende bom, de V1 hadden gezien, die op weg was naar Londen of naar het havengebied van Antwerpen, om daar dood en verderf te zaaien. We vervolgen onze weg langs de Boekelse Tegelhhandel, waarachter enigszins verscholen de boerderij van wijlen Bert Klaassen nog staat. Ook van hier kon men met een zandweggetje naar het Huifke en naar het pad wat we eerder beschreven richting centrum. Weer wat verder woonde Marinus Kandelaars met zijn gezin die op zijn beurt over een kleine smalle zandweg door een dennenbosje heen bij Mies van Lankveld uit kon komen. In dit stukje bos waren vele grote en kleine zandkuilen gegraven waar wit zand werd gedolven, nodig om den herd en in de zomer de voorstal mee te zanden. Dit "zanden" was ter vervanging van vloerbedekking en sommige deden dit zeer kunstig met de nodige figuurtjes rond stoelen, kast en tafel. Voorbij Kandelaars stond iets van de weg een huis waar Bertje Wouters woonde, die op zijn beurt weer buurman was van Hannes Hoevenaars, een van de eerste vrachtrijders van Boekel. Tegenover Hannes Hoevenaars stond en staat nog de boerderij van Driek van Doren, waar naast in onze jonge tijd een oud vervallen woonhuis stond, waarin als laatste Driek van de Burgt (Driek den Booi) heeft gewoond, maar dit oud gedoentje is al heel lang geleden afgebroken. Ook langs dit oude huis liep toen nog een steegje richting Leurke of Beemd. Weer iets verderop staat aan die zelfde linkerzijde het woonhuis en vroegere timmerwerkplaats van de fam. Reijbroek (van Katjes), ongeveer recht tegenover de weg "De Morgens", uitkomend op het vroegere Huifke, nu Irenestraat. Blijven we even links en gaan de Kiesbeemd op, stond daar een stukje van de zandweg af tussen wat fruitbomen verscholen een klein huisje waar Toon van Lansveld woonde, een stille zacht geaarde vrijgezel. Later heeft daar Toontje van de Wetering met zijn gezin nog gewoond, die dikwijls werd aangeduid met de naam Sikske, gezien een klein

nijdig puntbaardje dat hij droeg. Weer verderop was het boerderijtje van de familie J. van Dijk, beter bekend als "de van Dijkskes van de Zandhoek" en als laatste stond daar het zeer oude "bestelleke" van Piet Hannes Piete, die de achternaam van Linders droeg. De zeer bekende Pater Linders had hier zijn thuis. Deze Boekelse Pater had meerdere titels en was o.a. Professor in de Godgeleerdheid. Aan de andere kant van de weg, korter bij De Morgens, stond nog een wel heel oud en versleten boerenwoninkske waar Toon en Mie v.d. Zanden huisden, die onder de naam van "Toon en Mie Dienekes" beter bekend waren. Nu gaan we richting Erpseweg waar we uiteindelijk ook moeten zijn. We passeren het kleine huisje waar destijds Ties v.d. Ven woonde, die wellicht een klein en dik iemand in de familie gehad moet hebben, want de bijnaam was Prop of Propke. Eindelijk komen we bij ons afspraakadres, bij Jo Dijsselbloem, zoon van Johan Dijsselbloem en Maria van Hees. We vermelden nog even dat iets verder op nog een huisje stond, nu staat er een compleet nieuw, waar toen Leonard Klokgieters woonde, ook weer beter bekend als Linnard Klok.

Boerengerief.

Jo stond al te wachten onder de lindeboom waaronder zijn grootvader Bertje Dijsselbloem, alias Bertje Huiben, zeker ook dikwijls heeft gestaan en menig wandelaar of fietser onder haar takken heeft geschuild en waarin menige vogel een goed tehuis gevonden heeft. Ook de vader van Jo, Johan Dijsselbloem, die meestal kortaf met Jan werd aangesproken, zal zeer zeker ontelbare keren onder de kruin van deze prachtige boom zijn gelopen en

misschien wel zijn handelswaar hebben tentoongesteld. Opa Bertje heeft in de kleine werkplaats van toen, ontelbare kruiwagens, eggen, zaaikorven en ander boerengerief gemaakt, waarmee hij naar diverse markten ging. Dit laatste letterlijk, want in die tijd waren de fietsen nog schaars, laat staan dat er auto's beschikbaar waren. Op een kruiwagen werd weer een andere kruiwagen geladen, met daar bovenop een eg en wat zaaikorven en zo ging hij naar de markt in Uden of Veghel, ja zelfs naar Helmond markt. Ook vader Johan is zo nog dikwijls naar al deze markten geweest en ook Jo kon zich daar nog iets van herinneren, ofschoon toen de fiets meer op kwam. Jo is nog menigmaal met een kruiwagen langs de fiets gebonden, met achterop de pakkendrager een zaaikorf met reserve kruiwagenwielen, naar een of andere markt gefietst. Toen vader Johan een paard en een open rijtuig kocht, ging het vervoer van al wat ze maakten een stuk makkelijker, kon meer worden meegenomen en de reikwijdte van het handelsgebied worden uitgebreid. Dit gaf de mogelijkheid om zelfs de veemarkt in Den Bosch te bezoeken, wat wel inhield; rond vier uur in de nacht te vertrekken om in de vroege morgen op de markt aanwezig te kunnen zijn. Morgenstond had hier letterlijk goud in de mond en het devies van alles aanpakken heeft de familie Dijsselbloem altijd gesierd. Onze Pa, zegt Jo, stond 's morgens om zes uur in zijn werkplaats en bleef daar tot het donker was. Opa Bertje en vader Johan hebben ook nog lang hun eigen bomen gezaagd tot lengtes en diktes die ze zelf nodig hadden. Ook vele houten "elektriciteitspalen", die vrij kwamen toen de bovengrondse leidingen vervangen werden door ondergrondse kabels, werden opgekocht en in bruikbare en handzame stukken gezaagd om te gebruiken voor nieuw artikelen. Deze boomzaagmachine is later gedemonteerd en aan de Boekelse Pater Mickers meegegeven, die deze zaagmachine ergens in de Missielanden goed kon gebruiken.

Van automonteur tot lasser.

Toen Jo van de lagere school kwam bleef hij thuis even meehelpen, maar voelde aan dat er meer was dan houten kruiwagens en houten eggen en zaaikorven. IJzer was ook een materiaal om iets mee te doen, maar dan moest men daar wel kennis van hebben. Dus ging Jo op het fietske naar Eindhoven waar hij ging werken in een garage annex bandenhandel, waar hij liefde voor auto's kreeg en intussen het vak lassen leerde. Na drie maanden trad hij bij garage Harrie Verhoeven in Gemert in dienst voor zegge en schrijven 11,25 gulden per week. Toen hem een baan bij Piet van Thiel in Beek en Donk werd aangeboden, waar liefst 19 gulden per week te verdienen viel, nam hij die met beide handen aan, maar ook hier hield had hij het na een half jaar voor gezien. Met werken is wat te verdienen, maar handelen bracht meer op en daar had Jo wel oren naar. Dus bleef Jo thuis meewerken, want de vraag naar vooral landbouw gereedschappen was fors gestegen en vader Johan kon het niet meer alleen bijbenen.

Grossieren.

Het ging de boeren zo goed, dat er steeds meer kruiwagens en eggen moesten komen en aan de vraag nauwelijks voldaan kon worden. Zoals we al memoreerden, kocht vader Johan een mooi open rijtuigje en een bijbehorend paard en zo kon veel meer handel in een keer worden in- en opgeladen en werden de dertig kilometer naar Bosche markt visa versa in een aardig tempo afgelegd. Daar werden alle handelswaren uitgeladen, het paard uitgespannen dat dan kanaalwater te drinken kreeg en de kopzak met haver om zijn hals werd gedaan. Met dat zelfde paard en sjees haalde Johan zowat iedere dag ook nog de zakken met post vanaf Uden naar Boekel en leverde deze bij het Boekelse postkantoor af. Toen na de tweede wereldoorlog de vrachtauto's meer en meer verschenen, werd hiervan handig gebruik gemaakt. Januske van de Ven aan het Moleneind had een oude GMC van het Amerikaanse leger waar hij mee naar de Bossche veemarkt reed, vol geladen met dieren van diverse boeren. Boven de cabine had men een groot rek gemaakt en daar konden wel twintig kruiwagens, eggen en zaaikorven op. De Dijsselbloemkes konden zelf niet mee in de cabine, maar tussen de koeien in de laadbak was nog wel een plaatsje in te ruimen, dus al staande ging men de dertig kilometer heen en weer terug, onderweg alleen maar hopen dat de koeien nergens van zouden schrikken, want als het nodig zou zijn om een veilig heenkomen te zoeken was dat hier zeer zeker heel moeilijk, ja zelfs onmogelijk geweest.

Modernisering.

Toen de boeren steeds meer vee gingen houden en er dus steeds meer gereedschappen nodig waren, speelde de fam. Dijsselbloem daar handig op in. Naast de kruiwagens gingen ze over tot het maken van ijzeren voederbakken, zeugenkooien, grotere eggen en weer later de kruiwagens met een grote laadbak en zelfs met een opbouw van kunststof, die de boeren nodig hadden om het voer bij de koeien op stal te brengen. De zaken gingen goed, de machinerieën werden gemoderniseerd en het personeel uitgebreid. Toen vader Johan de zaak over liet aan Jo, bewaarde Jo uit respect voor zijn vader al het gereedschap van hem tot de houten werkbank toe en Jo toonde ons dit alles met een zekere trots.

Brand.

Het gezin met negen kinderen bleef niet gespaard van rampen, want in de zeer strenge winter van 1956 werd de kachel zo heet gestookt dat de schouw het op een plaats begaf en de vonkenregen op een bed terecht zijn gekomen. Het gevolg was een alles vernietigende brand die door de snel aanwezige Boekelse brandweer moeilijk te bestrijden was, want het water bevroor in de slangen. Het was zo koud dat later de brandweerlieden uren nodig hadden om bij wijzen van spreken de vorst uit hun lijf te jagen. De gemeente Boekel zorgde nog de zelfde dag voor vervangende woonruimte, maar daarvoor moest het gezin naar Venhorst verhuizen, want in de Telefoonstraat was toevallig een gemeentewoning vrij. Van daaruit moest men iedere dag naar de Zandhoek om een en ander op te ruimen en beginnen met de wederopbouw. Al vrij spoedig stond er een soort schuurtje en was de werkplaats gedeeltelijk omgebouwd tot woon- en slaapvertrekken. De jongens sliepen in de schuur en de ouders en meisjes in de nieuwe provisorisch opgetrokken slaapkamertjes. Later werd een compleet nieuw huis gebouwd waar nu de dochter van Jo met haar man woont. Jo had al vroeg zijn rijbewijs en dat kwam goed uit in een goed lopend bedrijf. Al snel kwam er een kleine wagen waar al hun goed gefabriceerde handelswaar werd opgeladen en zo kon men vele markten af om hun waar te slijten. Het liep goed met de Fa. Dijsselbloem en daarom werden wederom nieuwe goederen aan hun assortiment toegevoegd. Zo ontwikkelde en maakten zij de mooiste een- en tweezits skelters die met bosjes verkocht werden.

Als men denkt dat Jo geen tijd meer had voor andere dingen dan vergist men zich, want hij was verknocht aan motoren, vooral crossmotoren. Over de beginjaren van deze liefhebberij kan hij de meest prachtige verhalen vertellen over al die ritten die hij met enkele vrienden reed. Vooral die keer dat hij met twee andere Boekelse jongelui, ieder op een motor in de richting van Zuid Limburg reden en door Nederweert kwamen. Een van zijn kornuiten maakte daar een stuurfout en belandde pardoos in een gracht. Eer hij goed en wel uit de met eendekroos overdekte watermassa was gekropen en op de kant de schade stond te overzien, was de politie ter plaatse en moest de onfortuinlijke brokkenmaker mee naar het politiebureau.

Daar mocht hij pas weer vrij tot ze zeker waren dat een kapot gereden hekje en de schade aan het talud betaald werden. Jo is al jaren lid van de Boekelse motorclub en reed vele wedstrijden in zowat heel midden- en zuid Nederland, waar hij naast vele bekens ook aardige geldprijzen wist te veroveren. Maar naast dit sportieve gebeuren kende hij ook zijn verantwoordelijkheid als bestuurder, want vijf en twintig jaar lang was hij voorzitter van deze Motorclub Boekel. Dat hij met zijn 67 jaar wat crossen betreft nog niet uitgeblust is, blijkt uit het feit dat hij in Juli van dit jaar nog heeft deelgenomen aan een veteranencross in Rhenen op een 360 cc KTM 4 takt machine van Oostenrijkse makelij, een motor met hoge nokken en een Amerikaanse uitlaat en cilinder en waarvan de schokdempers op het lichaamsgewicht zijn af te stellen. Dit vooral voor de kenners onder u.

Toen Jo nog volop deelnam aan crosswedstrijden is hij ook wel eens gevallen en niet zo'n beetje ook. In Heeswijk presteerde hij het om een buiteling te maken waarbij hij enkele tanden verloor, twee vingers brak en compleet buiten westen was. Tien dagen moest hij verplicht doorbrengen in het ziekenhuis van Veghel. Om met Johan Cruif te spreken, heeft elk nadeel zijn voordeel, zo ook bij Jo, want in die tijd rookte hij alles wat maar te roken viel, tot zelfs afgekeurde Willem-II sigaren die zijn Handelse geliefde meebracht van de

sigarenfabriek waar zij recht tegenover woonde. Maar in het ziekenhuis mocht hij niet roken en een doorbijter als Jo is, hield hij dit na deze tien dagen vol tot op de dag van vandaag.

Gepensioneerd??

Als iemand denkt dat Jo na zijn pensioengerechtigde leeftijd is gaan stilzitten, die heeft het mis. Jo handelt nog steeds in allerlei dingen zoals kruiwagens in allerlei maten, skelters groot en klein, voederbakken, trampolines, auto's, tractoren en verder alles waar een motor in zit.

Wij hebben een rondleiding van hem gehad over zijn terrein dat bijna een hectare groot is en daar hebben wij onze ogen uitgekeken. Van vrachtauto's, personenwagens van ongeveer tachtig jaar geleden, tractoren, motoren, drie- en vierwielige quads, skelters, ja te veel om op te noemen. Ook dieren liggen hem na aan het hart, want hij is maar wat trots op zijn hertjes die in een mooi stuk bos vrij rondlopen. En terwijl we daar overal op zijn erf een kijkje nemen gaat alweer de telefoon en meldt zich iemand met de vraag of een of ander onderdeel van een oude tractor nog voorradig is.

Niet gespaard.

Dat bijna niemand in het leven gespaard wordt van rampspoed en/of verdriet heeft Jo ook aan den lijve ondervonden. Zijn vrouw kreeg na 30 jaar huwelijk een ongeneeslijke ziekte en na een zwaar ziekbed kwam zij ongeveer negen jaar geleden te overlijden. Dit was een zeer zwaar gelag en erg ingrijpend in iemands leven, een geluk had hij nog dat zijn moeder goed gezond in zijn onmiddellijke nabijheid woonde, evenals zijn dochter met echtgenoot. Moeder Dijsselbloem-van Hees is 88 jaar geworden en een jaar geleden overleden. Toch ging ook voor Jo de zon, die lang achter de wolken was gebleven, ook weer schijnen toen hij een nieuwe vriendin vond en waarmee hij samen nog veel goeds van het leven willen beleven. Jo is echt gehecht aan al wat nostalgie heet en daarom draagt hij veel herinneringen met zich mee en weet hij de waarde van gebruiksvoorwerpen van weleer op waarde te schatten. Met respect spreekt hij over zijn vrouw en zijn familie, maar ook over de meer materiele bezittingen. Zo heeft hij nog steeds zijn allereerste auto en bewaart hij ook een heel mooie personenwagen van ongeveer tachtig jaar oud, zo een waar je niet hoeft te bukken als je instapt. Maar hij bezit ook een heel oude kolomboormachine en andere oude gereedschappen en machines zoals een stationaire motor, schaafbank, lintzaag, buigbank, zetbank, lasapparatuur etc., stuk voor stuk voorwerpen waarachter bijna overal een apart en boeiend verhaal schuil gaat, vooral over de werkbank en al het gereedschap van vader Johan zaliger gedachtenis. Als je denkt, zo nu hebben we het wel allemaal gezien, komt er ineens een jeep te voorschijn, een landrover of een of andere heftruck, in de gauwigheid zagen we er zelfs drie. In het begin van dit verhaal hebben we het al gezegd, al waar een motor inzit en kan rijden heeft de liefde van Jo, of het nu oud of fonkelnieuw is. Als wij zo dit gesprek daar op de Zandhoek met al hetgeen we daar gezien hebben nog eens overwegen, dan weten wij zeker dat Jo zich voorlopig niet zal vervelen en tijd te kort zal komen om al zijn plannen te verwezenlijken. Hopelijk krijgt hij daar in zijn verdere leven tijd genoeg voor, wat wij hem van harte gunnen. Jo bedankt voor de tijd die je voor ons vrij maakte en natuurlijk voor de gastvrijheid die wij bij jou genoten.

Wij wensen je alle goeds.

Bart en Martien van de Ven